

Pytania do wytycznych dla Głównego Inspektoratu Sanitarnego w sprawie wymagań jakości wody oraz warunków sanitarno-higienicznych na pływalniach.

1. **Ad. 1.10.** „Bezwzględnie każda osoba przed wejściem do hali basenowej powinna dokładnie umyć się mydłem i spłukać pod natryskiem (bez kostiumów kąpielowych).” – obowiązek starannego umycia całego ciała przy zastosowaniu środków myjących przed wejściem do wody basenowej znajduje się w regulaminach sanitarno-porządkowych pływalni, umieszczonych w hallu głównym, lub na korytarzach w strefie komunikacji i dojścia do strefy „bożej stopy”. Ponadto na wielu obiektach w szatniach wewnętrznych dodatkowo umieszczone są stosowne piktogramy przypominające o tym obowiązku. Takie zapisy w regulaminach sanitarno-porządkowych pływalni są wymagane przez lokalne Inspektoraty Sanitarne w Polsce już od roku 1987 (pisma MZiOS nr EN-4435-26/86 z dnia 30.12.1986r. i kolejne nr ZPN-093-21/98-99 z dnia 01.09.1999r.). Na szkoleniach w Gdańskiej Fundacji Wody, kierownicy pływalni publicznych w dalszym ciągu zgłaszają trudności w egzekwowaniu tego zapisu regulaminu.
2. **Ad 1.15.** „Posadzki w hali basenowej powinny być przez cały czas utrzymywane w należytej czystości. Po każdorazowym zastosowaniu środków myjących i dezynfekujących powierzchnie powinny być dokładnie spłukiwane.” – kierownicy nowych obiektów zgłaszają fakt umieszczania szczelin nawiewu powietrza w posadzkach hal basenowych, co istotnie utrudnia, w bieżącej eksploatacji, korzystanie z węży elastycznych zasilanych bieżącą wodą wodociągową przy ich myciu, płukaniu i dezynfekcji.
3. **Ad 1.17.** „Kąpiący się nie powinni wchodzić do niecek brodzika i basenów w kłapkach basenowych, służą one jedynie do przemieszczania się w otoczeniu niecek.” - czy ten zapis obejmuje również brodziki do płukania stóp?
4. **Ad 2.1.** „Odpowiednie częste monitorowanie parametrów mikrobiologicznych jakości wody na pływalniach, pozwala na ocenę prawidłowości prowadzonych procesów uzdatniania wody, w tym dezynfekcji oraz ocenę utrzymania właściwych warunków sanitarno-higienicznych na terenie obiektu. **W przypadku uzyskania wyników wskazujących na nadmierne skażenie wody pływalnia powinna być wyłączona z użytkowania.** Konieczne jest przeanalizowanie przyczyn zanieczyszczenia i przeprowadzenie działań naprawczych, które doprowadzą do poprawy jakości wody, a tym samym zapewnią bezpieczeństwo zdrowotne osób kąpiących się. Przed ponownym udostępnieniem pływalni użytkownikom, zawsze należy powtórzyć badanie jakości wody (bakteriologiczne i fizyko-chemiczne).” – kierownicy mają wątpliwości dotyczące tego jakie wyniki wskazują na nadmierne skażenie wody, przy których pływalnia powinna być wyłączona z eksploatacji, a ponadto, jakie parametry fizyko-chemiczne powinny być badane przed ponownym udostępnieniem pływalni użytkownikom.

5. **Ad 2.2.** „Wskaźniki jakości mikrobiologicznej wody na pływalniach i minimalna częstotliwość badań wody prowadzonych podczas normalnej eksploatacji.” – kierownicy mają wątpliwości dotyczące określonej w tabeli, w kolumnie dotyczącej wody w nieckach basenowych udostępnianych dla niemowląt i małych dzieci do lat 3 (przeznaczone do nauki pływania), częstotliwości badania wskaźników mikrobiologicznej jakości wody, o których jest mowa w wytycznych PZH, a mianowicie, czy dotyczy to również płytkich niecek basenowych tzn. brodzików do zabawy dla małych dzieci w Parkach Wodnych, gdyż różnica w sposobie korzystania z obu tych grup niecek basenowych dla małych dzieci jest istotna.
6. **Ad 2.3.** „Zaleca się pobieranie próbek do badań mikrobiologicznych podczas największego obciążenia basenu kąpiącymi się.” - kierownicy proszą o doprecyzowanie tego zapisu tzn. czy jeżeli basen jest obciążony cały czas tak samo np. max. 30 osób na godzinę przez cały dzień to godzina pobierania próbek nie ma znaczenia i można pobrać próbki już po trzech godzinach eksploatacji? Czy też powinno się w takim przypadku pobierać próbki pod koniec dnia eksploatacji pływalni? W przypadku Parków Wodnych, największe obciążenia basenów są w dni wolne od pracy i popołudniami, w związku z czym, istnieją obawy dotyczące możliwości przyjmowania próbek i przeprowadzania badań w laboratoriach dla zaistniałych sytuacji.
7. **Ad 2.4.** „Częstotliwość pobierania próbek powinna być zwiększona, jeśli inne parametry takie jak np. mętność wody i wartość stężenia środka dezynfekcyjnego nie są utrzymywane na odpowiednim poziomie” – kierownicy proszą o doprecyzowanie tego zapisu i sytuacji, w jakich on obowiązuje. W praktyce eksploatacyjnej pływalni nie ma obowiązku badania mętności wody on-line, takie badanie realizowane jest np. raz na kwartał czy raz na pół roku. W przypadku negatywnych rezultatów – odpowiednie działania podejmowane są natychmiastowo, a ich skuteczność jest oczywiście kontrolowana. Takie postępowanie nie wynika jednak z realizacji zapisu wytycznych – tak więc należałoby określić po ilu incydentach (z przekroczeniem wartości dla mętności wody) oraz na jaki czas należałoby wprowadzić zwiększoną (i do ilu) częstotliwość badań. W przeciwieństwie do mętności wody, stężenie pozostałego środka dezynfekcyjnego tj. chloru wolnego, w większości obiektów badane jest on-line i tu każde zakłócenie jest niezwłocznie eliminowane. W innych przypadkach, sytuacje te powinny zostać szczegółowo omówione.
8. **Ad 2.5.** „Liczba próbek powinna uwzględniać punkty reprezentatywne i być skorelowana z wielkością basenu, tak aby można było wiarygodnie ocenić jakość wody.” - ten zapis należałoby uszczegółowić: co to jest punkt reprezentatywny i jaka wielkość basenu winna być przyjęta, aby pobranie jedną próbki było wystarczające, również od jakiej wielkości basenu należałoby pobrać dwie próbki lub więcej. Jaki parametr należałoby przyjąć do określenia „wielkości basenu”? (pojemność niecki, powierzchnię lustra wody czy ilość osób jednorazowo korzystających z kąpiel?).

9. **Ad 3.7.** „Próbki wody do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella należy pobierać:

- w miejscu doprowadzenia wody do niecki basenowej, w przypadku gdy temperatura wody przekracza 23 °C;
 - z niecek basenów kąpielowych (sportowych wielofunkcyjnych) oraz z pływalni z hydromasażem/urządzeń do rekreacji wodnej, w przypadku gdy temperatura wody przekracza 23 °C;
 - ze zbiornika wyrównawczego (o ile taki jest) pływalni z hydromasażem;
 - po filtrach w systemie uzdatniania wody doprowadzanej do pływalni z hydromasażem”.
- Powyższy zapis wymaga komentarza tj. czy należy rozumieć, że próbki wody do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella należy pobierać również z niecek basenów kąpielowych (sportowych wielofunkcyjnych) gdzie nie występują żadne atrakcje wodne wytwarzające aerozol wodno-powietrzny o średnicy kropeł poniżej 5 mikrometrów, decydującym staje się więc kryterium temperatury wody? Minimalna temperatura wody w pływalniach to 25-26 °C.

Z takiego zapisu wynika, iż w tej sytuacji wodę z wszystkich niecek należy badać w kierunku bakterii z rodzaju Legionella.

10. **Ad 4.3.** „Wykrycie obecności w wodzie basenu i/lub w wodzie po filtrach bakterii z grupy *Pseudomonas aeruginosa* może świadczyć o błędach konstrukcyjnych i nieodpowiednich rozwiązaniach technicznych lub niewłaściwej eksploatacji filtrów. Należy sprawdzić wszystkie urządzenia wchodzące w skład poszczególnych etapów uzdatniania wody, szczególnie dotyczy to filtrów. Filtry powinny być przepłukane i poddane dezynfekcji. Należy też poddać czyszczeniu i dezynfekcji inne instalacje wchodzące w skład systemu uzdatniania wody (usunięcie biofilmu). Gdy kolejne wyniki badań jakości wody po filtrach odbiegają od normy, należy wymienić złoże filtracyjne. **Do uzyskania wyników zadawalających, ale wyłącznie na krótki czas, można stosować podwyższone stężenie chloru do 1,2 mgCh/l. Jeżeli sytuacja szybko nie ulegnie poprawie pływalnia powinna zostać wyłączona z eksploatacji.**” - kierownicy mają wątpliwości dotyczące tego jak należy rozumieć wyżej zaznaczone sformułowanie tj. co należy rozumieć przez „krótki czas” i jak szybko należy uzyskać poprawę, aby pływalnia nie musiała zostać wyłączona z eksploatacji.

11. **Ad 4.5.** „Schemat postępowania w przypadkach wykrycia określonych poziomów skażenia wody basenowej pałeczkami Legionella „ - przedstawiona w wytycznych tabela wymaga szczegółowych komentarzy i wyjaśnień np.:

- dlaczego przy niskim poziomie skażenia w II i III etapie postępowania wymaga się tylko przeprowadzania badań w kierunku bakterii Legionella, a nie określa potrzeby podjęcia działań naprawczych?,
- dlaczego przy średnim i wysokim poziomie skażenia dopiero na III etapie postępowania jest jednocześnie dezynfekcja szokowa i wymiana złoża filtracyjnego?, podczas gdy wydaje się, że już na II etapie postępowania winno zastosować dezynfekcję szokową oraz powtórzyć badania po filtrze i dopiero,

w razie braku poprawy/ reakcji, w III etapie uzasadnionym byłaby wymiana złoża.

- przy wysokim poziomie skażenia w I etapie postępowania zalecane jest wyłączenie urządzeń wytwarzających aerozol, zaś w II i III etapie postępowania „wyłączenie z użytkowania” podane jest w pierwszym zdaniu, ważnym byłoby więc wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.

Podane przykłady były przedmiotem dyskusji telefonicznych z przedstawicielami zarządców basenów kąpielowych. Prawdopodobnie nie są to jedyne wątpliwości i zapytania dlatego też, istotnym wydaje się szczegółowe objaśnienie wyżej wymienionej tabeli (jako bardzo przydatnej).